

SPECIFICKÉ OTÁZKY VÝUKY ŠPANĚLŠTINY V SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ
DOSPĚLÝCH

Ve zvoleném námětu se střetávají tři různá hlediska: postavení španělštiny ve světě i mezi cizími jazyky v českém školství, problematika vzdělávání dospělých, metodické otázky cizojazyčné výuky se zvláštním zřetelem ke španělštině. Diplomantka podle toho dokázala látku logicky a účelně utřídit do tří hlavních kapitol. Tou první, nejméně obsáhlou, je pohled na postavení španělštiny mezi světovými jazyky. Je tu doložen celkem nesporný fakt, že španělština patří mezi přední světové jazyky počtem obyvatel planety, pro něž je mateřským jazykem. Totéž nepochybně platí i pro španělštinu studovanou jako cizí jazyk, ačkoli jednoznačné statistiky postrádáme. Autorka si podrobněji všímá situace v České republice, kde lze snadno získat statistiky ze školského systému, zatímco údaje o studiu mezi dospělými můžeme jen nepřímou odvozovat od nabídek kurzů jazykových škol. Zajímavá je snad jen zdánlivě paradoxní myšlenka, která se pak v textu několikrát opakuje, že právě díky takřka samozřejmé potřebě angličtiny může dnes posilovat své postavení např. i španělština, jelikož v moderním světě je žádoucí volit studium dalšího cizího jazyka.

Další oddíl je teoretickým uvedením do otázek vzdělávání dospělých, a to v co nejširším kontextu. Po pojmových otázkách z oblasti pedagogiky (včetně definice andragogiky a její vymezení vůči pedagogice) následuje hledisko sociálně-ekonomické (celkový rozvoj společnosti, tzv. Lisabonská strategie) a kapitoly týkající se specifik ve vzdělávání dospělých. Autorka v nich prokazuje velmi dobrou orientaci v problematice, mimo jiné díky znalosti nejnovější odborné literatury.

Poslední, nejrozsáhlejší oddíl považuji za nejzdařilejší. Teoretická východiska jsou zde aplikována na výuku španělštiny ve vzdělávání dospělých v České republice. Je mi zřejmé, že po ne vždy snadné, avšak dobře zvládnuté teoretické přípravě se diplomantka s neskryvanou chutí pouští na pole, které je pro svou konkrétní ukotvenost a názornost patrně nejsnáze uchopitelné. To však nikterak nesnižuje její zásluhu. Počíná si systematicky a její výklad prozrazuje výbornou znalost problematiky a schopnost kritického úsudku. Kde je to možné, pomáhá si dobře volenými příklady. Za zajímavé a přínosné považuji zvláště pasáže o problematice chyby, zpětné vazbě, lektorovi (rodilý mluvčí v. český lektor), vztahu mezi lektorem a dospělým studentem. Chvályhodný a zdařilý je i návrh skladby učebnice. Kladně hodnotím také výklad o jazykovém transferu, je jenom poněkud nelogické, že tvoří hlavní náplň kapitoly nazvané Účastník výuky.

Práce má pěknou grafickou úpravu a je napsána kultivovaným jazykem. Přesto se domnívám, že by před vytištěním byla zasloužila ještě důkladné přehlédnutí. Vedle evidentních překlepů a nedopatření způsobených nejspíš nedotaženou opravou (případy anakolutu) není vždy správně interpunkce (např. chybí čárka na konci vložených vět) a také některé gramatické chyby se opakují. Pozorné pročtení by bylo možná autorku přivedlo na užitečné úpravy tam, kde se text opakuje, případně je snad až příliš mnohomluvný a zasluhoval by konciznější formulaci.

Nesprávné tvary vztažného zájmena: „jazyk, jež si chtějí osvojit“ – str. 13; „vzdělávání, jenž se zaměřuje“ – 94

Užití posesiv (jeho v. svůj): „Evropa spolu s jejím ... bohatstvím“ – 12; „Španělština se stává ... populární vzhledem k jejímu ... kontextu“; „Měla by [= výuka] odrážet požadavky ... jejích účastníků“ – 92

Deklinace zvrátneho zájmena: „Brání jim stud před ostatními, sobě samými i před lektorem.“ – 58

V práci je důsledně psáno „kurz“, avšak stejně důsledně naopak „impuls“
Genitiv plurálu od „mluvčí“: správný tvar „mluvčích“ se střídá s nesprávným „mluvčí“ – 10, 11, 14

Neshodný přívlastek místo náležitého shodného: „Podle slov Beneše“ – 38; „v koncepci Choděry“ – 56 (místo „Benešových slov“...)

„komercializovaná angličtina“ – 45 (místo „komercializovaná“)

„zda-li“ – na mnoha místech (místo náležitého „zdali“)

Logické protimluvy: „zhruba 2948 studentů“ – 14; „Vše napovídá tomu, že její favorizace [tj. angličtiny] bude ustupovat a znalost angličtiny se stane nutností“

„subjuntiv“ – 88 (buď španělsky „subjuntivo“, nebo česky „subjunktiv“)

„sbírku mluvnice“ – 90 (lépe např. „přehled mluvnice“, naproti tomu např. „sbírka úloh“)

Nesprávné užívání slovesa „soustředit se“, resp. „soustřeďovat se“: „systém ... vzdělávání disponuje ... a soustředí se...“ – 7; „se ve druhé kapitole ... budeme soustřeďovat“;

„Pokusíme se stanovit ... a budeme se soustřeďovat“ – 8; „můžeme se nyní soustřeďovat“ – 39 (Jako u všech dokonavých sloves v češtině má časování dokonavého „soustředit se“ platnost budoucího času, kdežto naopak použití futura od nedokonavého „soustřeďovat se“ není v uvedených případech na místě, neboť nemáme v úmyslu vyjádřit nedokonavost; v takovém případě by mělo být také např. „budeme se pokoušet“.)

Přestože uvedené nedostatky práci zbytečně poněkud poškozují, jejich vliv na celkové kladné vyznění není zásadní. Darina Janíčková dokázala téma diplomové práce jasně vymezit a také ho poctivě zpracovat. Prostudovala k tomu potřebnou literaturu a látku zpracovala přehledně, s využitím vlastních praktických zkušeností. Oceňuji mimo jiné právě vyvážený poměr mezi nutnou kompilací vycházející ze základní literatury a vlastním přínosem. Diplomantka tak prokázala schopnost samostatné odborné práce a splnila vytčený cíl. Její diplomovou práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

V Praze 22. ledna 2006

Jiří Špaček
(oponent diplomové práce)